

vid en abort. Som vi ser det är det en människa och det är då naturligtvis oerhört allvarligt. De ser det som "en människa i vardande" och menar att man måste behandla frågan med respekt, men att abort inte är att döda. Överens var man däremot om att det ligger i allas intresse att få ner antalet aborter.

Annette Westöö menade för sin del att det saknas ett forum i kyrkan för att tala om abortfrågan:

– Det finns många som vill ha tillbaka den abortsyn Svenska kyrkan hade för 30 år sedan. När abortlagen var på remiss på 70-talet var alla svenskkyrkliga instanser emot. Sedan dess har det skett en enorm förändring.

Abort är ingen fråga som hanteras centralt i Svenska kyrkan, var det besked man fick. I stället är man hänvisad till stiftet och församlingarna. Annette Westöö önskar nu att den grupp i Svenska kyrkan hon kallar bibeltrogna ska våga lyfta abortfrågan tydligare.

– Man har reagerat kraftfullt på många andra punkter, till exempel när det gäller samkönade äktenskap och kvinnliga präster. Jag tycker att abortfrågan är viktigare och mer grundläggande. Det handlar om hur man ser på människan och när mänskligt liv börjar, säger hon.

Så långt *Världen idag*.

BENGT HÄGGLUND

Rätt och fel om missionsprovinsen

ELM är en missionsorganisation som slår vakt om sin frihet i kyrkliga frågor och gärna håller viss distans till kyrkopolitiken. För medlemmarna lämnas stor frihet att hantera och agera i sådana frågor efter eget samvete. För anslutna lokala och regionala föreningar liksom för huvudorganisationen är det dock omöjligt att helt

avstå från att förhålla sig till kyrkorelaterade frågor – även om de ofta kan vara kontroversiella och väcka starka känslor. Den evangelisk-lutherska bekännelsen behandlar sådana frågor i princip.

Handläggning av ärenden gällande anställda i Svenska kyrkan har blivit föremål för kritik. En mängd olika synpunkter har framförts i sådana sammanhang. För att bringa någon reda i meningsutbytet har professor em. i kristendomens idéhistoria Bengt Hägglund i ett brev till *Svensk Pastoraltidskrift* (nr 10/2012, s. 311–312) pekat på betydelsen i sammanhanget av det juridiska perspektivet. Brevet publiceras med författarens medgivande.

De många skrivierna om missionsprovinsen lider ofta av en besvärande oklarhet. Det tycks inte hjälpa att även jurister ofta är inblandade.

Man säger ofta, att de som medverkar i missionsprovinsen bryter mot Kyrkoordningen men glömmer bort, att det är lagar på en högre nivå man i första hand i detta sammanhang bör respektera, nämligen de lagar som av riksdagen stiftades i samband med att kyrkan skildes från staten, år 2000. Det är Lagen om Svenska kyrkan, Lagen om införande av lagen om Svenska kyrkan och Lagen om trossamfund.

Den sistnämnda lagen skiljer strikt mellan trossamfund och registrerat trossamfund. Missionsprovinsen är ett trossamfund, eftersom det är en "gemenskap för religiös verksamhet, i vilken det ingår att anordna gudstjänst" (2 §). Men den är inte ett registrerat trossamfund och därmed endast en "ideell förening". Därmed saknar den offentligrättslig ställning, och lyder under den "föreningsfrihet" som jämte religionsfriheten ingår i Regeringsformens grundläggande fri- och rättigheter (2 kap. 1 § 5 och 6).

Att tillhöra en ideell förening är en själv-

klar medborgerlig rättighet. Om en präst tillhör en sådan förening och inom dess ram förrättar gudstjänst är det ingenting som behöver strida mot hans vigningstjänst. Exempel därpå finns sedan gammalt i Kyrkliga förbundet för evangelisk-luthersk tro eller i Evangeliska Fosterlandsstiftelsen.

Nu säger man emellertid om missionsprovinsen, att den är en egen kyrkobilddning, vars verksamhet står i strid med Svenska kyrkan och Kyrkoordningens bestämmelser. Detta påstående är både rätt och fel.

Den är inte "en egen kyrkobilddning" utan juridiskt sett endast en ideell förening och som sådan fri att verka också inom den Svenska kyrkan.

Läromässigt kan man förmodligen inom missionsprovinsen med rätta säga sig hålla fast vid det som är bekännelseskriterierna vittnesbörd, kanske klarare än hos många av den nuvarande Svenska kyrkans företrädare.

En konflikt med Svenska kyrkan inträder däremot i och med att missionsprovinsen har egna biskopar och säger sig bilda ett icke-territoriellt stift inom Svenska kyrkan. Man måste komma ihåg att missionsprovinsen förblir en ideell förening. Biskoparna blir därför – i rent juridisk mening – ingenting annat än funktionärer inom denna förening. Namnet "biskop" och vigningen ändrar inte på detta förhållande.

Om nu deras verksamhet består i att viga nya präster inom Svenska kyrkan, kommer deras uppgift att stå i strid med biskoparnas uppdrag inom samma kyrka. Det avgörande är givetvis inte att de blir ovälkomna konkurrenter till Svenska kyrkans biskopar utan att deras verksamhet kommer att stå i strid med Lagen om Svenska kyrkan (1998:1591). Denna lag har tillkommit för att bekräfta, att Svenska kyrkan som nationell organisation med dess församlingar, stift och biskopar sedan gammalt har offentligrättslig ställning i landet. Sedan Kyrkolagen upphört att gälla och kyrkan skilts från staten står denna Lag

om Svenska kyrkan som garant för detta.

Att inrätta ett nytt, icke-territoriellt stift och ett episkopat med rätt att viga till prästerliga tjänst i Svenska kyrkan, därtill har missionsprovinsen som ideell förening givetvis inget mandat, just därför att Lagen om Svenska kyrkan har bekräftat den nuvarande organisationen.

Av dessa mycket enkla premisser torde man kunna dra följande slutsatser:

Om missionsprovinsen bildar ett eget registrerat trossamfund, kommer alltsammans i ett nytt läge. Den får då samma offentligrättsliga status som Svenska kyrkan i enlighet med de förutsättningar som gäller enligt Lagen om trossamfund (1998:1593).

Att biskoparna i missionsprovinsen, som det nu är, på grund av sin funktion att viga präster fråntages rätten att utöva sin vigningstjänst i Svenska kyrkan förefaller vara en rimlig slutsats, så som det framgår av överklagandenämndens i Svenska kyrkans beslut i denna fråga.

Att däremot en präst i Svenska kyrkan också tillhör missionsprovinsen och inom dess gemenskap förkunnar eller förrättar gudstjänst är ingenting som behöver stå i strid med hans prästerliga tjänst. Detsamma sker t.ex. inom Kyrkliga förbundet eller inom Evangeliska Fosterlandsstiftelsen, som också är fria föreningar inom Svenska kyrkan. Att på grund av hans verksamhet inom missionsprovinsen beröva honom rätten att utöva sin vigningstjänst inom Svenska kyrkan står i strid med grundlagens bestämmelser om förenings- och religionsfrihet, liksom man därvid också bortser från den i Lagen om trossamfund inskrivna distinktionen mellan trossamfund och registrerade trossamfund.

Så långt Bengt Hägglund.

Sammanställt, kommenterat och bearbetat av red.